

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΘΡΗΣΚΕΙΑ - ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Υπό:

**Ελευθερίου Διαμαντάρη
Ερευνητού - Μελετητού
Ιστορίας - Φιλοσοφίας
Lector of ALPINE University (CH)**

**(Για την Εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ
ΤΥΠΟΣ και το περιοδικό
ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ: Λέξεις 3.923).
«Έχει δημοσιευθεί».**

Ο παλιός πρόγονος του ανθρώπου, ένιωθε την αναντίρρητο ανάγκη ωθούμενος από το δέος, την άγνοια, τις προκαταλήψεις και τον φόβο του θανάτου και κατ' ακολουθίαν του επέκεινα, να σχηματίσει μία γενική ιδέα για τον κόσμο που τον περιέβαλε και μέσα στον οποίο υπήρχε και ενεργούσε, ως εκ τούτου θέλησε να δώσει ερμηνείες σε αυτά που έβλεπε και αισθανόταν γύρω του και αφορούσαν την ίδια του την ύπαρξη.

Οι διάφοροι ιστορικά βεβαιωμένοι λαοί, και όχι τα φαντάσματα των Ινδοευρωπαϊστών, έδωσαν κατά καιρούς διάφορες πρωτόλειες και απλοϊκές ερμηνείες, που στηρίζονταν στο συναίσθημα και στον φόβο, γιατί οι λαοί αυτοί δεν είχαν περισσότερες πνευματικές δυνατότητες και ικανοποιούντο με τις απλοϊκές, σαμανιστικές και φανταστικές ερμηνείες, που τις επέβαλαν διάφοροι διαχρονικοί αγύρτες, μάγοι, τύραννοι και εξουσιαστές. Πίσω από τα φαινόμενα που δεν μπορούσαν να τα ερμηνεύσουν, φαντάζονταν κάποιες υπάρξεις που αισθάνονταν, σκέφτονταν και λειτουργούσαν όπως αυτοί οι ίδιοι.

Αυτές ήταν οι παραμυθολογικές ή απλές θρησκευτικές ερμηνείες, που δυστυχώς ταλαιπωρούν ακόμη και σήμερα, την εποχή του διαστήματος, σημαντικά μεγάλα πλήθη συνανθρώπων μας.

Την μεγάλη εξαίρεση απετέλεσαν οι Πρόγονοι μας, που πραγματοποίησαν και επέτυχαν την μέγιστη πνευματική τους υπέρβαση, εγκαταλείποντας τις ασυνάρτητες και άλογες ερμηνείες και δοξασίες των άλλων.

Από τον ιστορικά τουλάχιστον βεβαιωμένο - 7^ο αιώνα και πολύ ενωρίτερα, στον ευρύ τριπολικό Ελληνικό χώρο, Ιωνία – Ελληνικός Κορμός – Μεγάλη Ελλάδα, οι πρόγονοι μας για λόγους που θα αποτελέσουν μία ειδική διάλεξη, ζήτησαν και επέτυχαν να ερμηνεύσουν τον κόσμο και τα φαινόμενα του με την Ορθή Παρατήρηση και την Λογική τους Σκέψη.

Το επίτευγμα αυτό και η εξέλιξη που ακολούθησε, ήταν και παραμένει μέχρι σήμερα το σημαντικότερο πνευματικό άλμα του ανθρώπου, γιατί απήλλαξαν την διανόηση και την σκέψη τους από τα μυστικοπαθή, τα δήθεν υπερφυσικά και τα αναίτια.

Το πώς το κατόρθωσαν αυτό; Μελετώντας την φύση, παρατηρώντας τα φαινόμενα, κατερχόμενοι στο βάθος της συνειδήσεως των και κυρίως εναρμονίζοντας τους εαυτούς των με τον παγκόσμιο αρμονικό ρυθμό της δικαιοσύνης.

Έτσι γεννήθηκε η προστατευμένη από το σύνολο των Μουσών Ελληνική Φιλοσοφία, που αρχικά συμπεριελάμβανε όλες τις Επιστήμες και τις Τέχνες, που με την πάροδο των χιλιετιών μεταλαμπαδεύτικαν σε όλη την οικουμένη.

Το πλέον χαρακτηριστικό γνώρισμα της φιλοσοφίας έγκειται στην εμπιστοσύνη του Λόγου, της Λογικής και του λόγου της με την μοναδική νοηματική της γλώσσα, που μπόρεσε να αποδώσει τις ύψιστες έννοιες.

Αυτή είναι ίσως η σημαντικότερη από τις υπηρεσίες που προσέφεραν οι πρόγονοι μας στην ανθρωπότητα βγάζοντας την από τον ζώωδη κύκλο της, για αυτό δίκαια τους απεκάλεσαν απάρχες, πατέρες, διδασκάλους και ιδρυτές της φιλοσοφίας και των επιστημών.

Θα σας αναπτύξω περιληπτικά την αρχή και την δομή του Κόσμου όπως την αντελήφθησαν και την κατέγραψαν οι Μέγιστοι Απάρχες της Διανοήσεως.

ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ :

Η αρχή του Κόσμου δηλώνει:

- α) Την πρώτη αρχή της δημιουργίας του κόσμου.
- β) Τον φυσικό νόμο της ύπαρξης και της ουσίας του κόσμου, και
- γ) Τον κανόνα (επιστημονική αρχή), με τον οποίον ερμηνεύεται ο κόσμος και τα όντα (π.χ. η αρχή της εξάτμισης του νερού, που είναι ταυτόχρονα φυσικός νόμος και αιτία ενός φαινομένου).

ΘΑΛΗΣ:

Πρώτη αιτία και δομικό υλικό του *το ύδωρ*. Πρόκειται για θεωρία η οποία στηρίζεται στην παρατήρηση (το στοιχείο που πλεονάζει στη φύση είναι το ύδωρ) και διατυπώνεται ορθολογικά (με συλλογιστική πορεία). Έτσι εισάγεται για πρώτη φορά στην επιστημονική σκέψη και μεθοδολογία, η έννοια της *Αρχής*.

ΑΝΑΞΙΜΑΝΔΡΟΣ :

Πρώτη αιτία το άπειρο, ένα ατελείωτο υλικό στοιχείο που βρίσκεται πάνω από τα τέσσερα γνωστά δομικά στοιχεία του κόσμου, Γή, Πυρ, Αήρ, Ύδωρ, διότι μόνο έτσι διασφαλίζεται η *Δικαιοσύνη*, δηλαδή η ισορροπία του κόσμου.

Γένεση του κόσμου: Η μεταφόρτωση του απείρου στα τέσσερα αυτά στοιχεία που με την σειρά τους δημιουργούν τα όντα.

Φθορά του Κόσμου: Αλλοίωση των όντων και νομοτελειακή επιστροφή τους στην πρώτη ύλη, ήτοι στο άπειρο.

Έτσι εισάγει στην επιστημονική σκέψη:

- λα) Την έννοια της αδιάκοπης μεταβολής του κόσμου (*γένεση – φθορά*),
- β) την θεωρία της εξέλιξης των ειδών.

ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ :

Πρώτη αιτία και ουσία του κόσμου: **ο Αήρ**

Γένεση του κόσμου: ο τρόπος πύκνωσης και αραιώσης του αέρα. Η θεωρία αυτή ερμηνεύει και κάνει αισθητή την έννοια της αδιάκοπης μεταβολής.

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ :

Πέρα από το ερώτημα για την *αρχή*, την ουσία του κόσμου, διερευνάται και το εξής σημαντικό, ποιά είναι η υφή αυτής της ουσίας, με ποια δηλαδή μορφή δομείται; **Βρίσκεται σε διαρκή κίνηση πίσω από μια φαινομενική ακινησία ή είναι ακίνητη και αναλλοίωτη πίσω από μια φαινομενική κινητικότητα ;**

Διατυπώθηκαν τρεις απόψεις: Η πρώτη (**Ηράκλειτος**) υιοθετεί την αδιάκοπη κίνηση, η δεύτερη (**Παρμενίδης**) την ακινησία, ενώ τρίτη (**Δημόκριτος**) επιχειρεί να τις συγκεράσει και να τις υπερβεί.

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ: (Ιωνική σχολή)

Πίσω από την φαινομενική ακινησία, υπάρχει αδιάκοπη κίνηση και μεταβολή (**τα πάντα ρεί**).

Ο κόσμος συντίθεται από αντίθετες δυνάμεις που η κάθε μία αντιμάχεται τις άλλες. Έτσι ο πόλεμος είναι ο υπέρτατος νόμος της δημιουργίας και της μεταβολής (**πατήρ πάντων πόλεμος**). Ο πόλεμος είναι το Πύρ. Το πυρ λοιπόν δημιουργεί τα πάντα και σ' αυτήν επιστρέφουν όταν φθαρούν. Η κυκλική αυτή πορεία γένεσης και φθοράς καθορίζεται από μία φυσική νομοτέλεια: Την Ειμαρμένη (Μοίρα), την Δίκη (Δικαιοσύνη) και τον Λόγο (νόμο που δομεί τα πάντα λογικά). Ο πόλεμος δεν συνεχίζεται στο άπειρο, διότι ο κόσμος έτσι θα αφανιζόταν. Η αρχή της δικαιοσύνης εξασφαλίζει **την Παλίντονο Αρμονία**, την ενότητα των αντιθέτων.

ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ : (Ελεατική σχολή)

Πίσω από την φαινομενική κινητικότητα, η ουσία του κόσμου είναι σταθερή και αναλλοίωτη. Η σταθερότητα της ουσίας εξασφαλίζεται με την νόηση, διότι όταν σκεφτόμαστε ορίζουμε τα πράγματα με έννοιες οι οποίες δεν αλλάζουν, όσες αλλαγές και αν υποστεί το υλικό σώμα. Η σταθερότητα που εξασφαλίζει η νοητή ύπαρξη στην φυσική, έκανε τον Παρμενίδη να ταυτίσει την πραγματικότητα με την νόηση (**εκείνο που σκεφτόμαστε και εκείνο που υπάρχει είναι ένα και το αυτό**). Ο μαθητής του **Ζήνων** φτάνει να υποστηρίξει ότι αληθινό είναι μόνο ότι υπάρχει στην σκέψη μας, ενώ ότι υπάρχει έξω από αυτήν είναι πλάνη.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ : (Ατομική σχολή)

Ο κόσμος συντίθεται από άτομα, απειροελάχιστα σωματίδια ύλης που δεν τέμνονται κα για αυτό είναι συμπαγή και αναλλοίωτα. Βρίσκονται όμως σε διαρκή κίνηση στον κενό χώρο, που τα περιβάλλει, και κάθε φορά δημιουργούν καινούργιους συνδυασμούς και νέες μορφές σωμάτων. Η ατομική θεωρία λοιπόν στηρίζεται στις αρχές της κίνησης και της ακινησίας. Με βάση τα αναφερθέντα συνοπτικά, η Ελληνική διάνοηση υπήρξε η πρώτη, που όρισε και περιέγραψε την μία και μόνη δημιουργό αρχή, που διέπει και ρυθμίζει τα πάντα σε

άπειρους και αίδιους (πάντα ίδιους) χώρους και με νοητικές ταχύτητες. Αυτή την πρώτη αρχή την ονόμασαν Θεότητα, από το ρήμα θεώ που σημαίνει τρέχω με ασύλληπτη ταχύτητα.

Για τα πλήθη, θεοποίησαν τις διάφορες δυνάμεις και εκφάνσεις της φύσεως, για να σέβονται και να υπακούουν την μητέρα φύση και όλα τα δημιουργήματα της (**οι κατά φύση ζώντες εν Αρετή ζουν**).

Για δε τους λίγους, τους ικανούς και τους ταγούς υπήρχαν τα παμπάλαια Μυστήρια, όπου φύλασσαν την διασωθείσα αρχαία γνώση, και την εμπιστεύονταν μόνο σε όσους έκριναν ικανούς να την κατανοήσουν να την σεβαστούν, για το καλό του συνόλου και να την μεταδώσουν στις επερχόμενες γενεές.

Πρέπει να τονιστεί, ότι στην Ελληνική σκέψη και την κοινωνική δομή, δεν υπήρξε ποτέ ιερατικός επαγγελματικός κλάδος, με ότι θετικό συνεπάγεται. Τα ιερατικά δρώμενα και καθήκοντα τελούσαν οι εκάστοτε εκλεγμένοι άρχοντες, η δομή και η αρχές των μυστηρίων ήσαν διπτές και επιλεκτικές και κληρονομικές, το γιατί νομίζω ότι είναι κατανοητό.

Η λέξη Θρησκεία είναι παλαιότητα και έχει την εννοιολογική της σημασία και προέλευση από την γενέτειρα των Μυστηρίων Θράκη. « Πρώτος Ορφεύς μυστήρια θεών είναι παραδέδωκεν. Όθεν και θρησκεία το μυστήριον καλείται από του Θρακός Ορφέως» Σχολ. Ευριπίδη Αλκ..968. Και « Θρήσκος, εκ του Θράξ Θρακός. Και θρησκεία παρά των Θρακών επιμέλειαν την προς το θεϊόν και την Ορφέως ιερουργίαν. Ούτος γάρ πρώτος εξεύρε την προς το θεϊόν έννοιαν».Etymol. Magn. 455,10.

Όπως μέχρι τώρα έχει γίνει κατανοητό, από τα πρώιμα χρόνια η Ελληνική διάνοηση είχε ορθά οριοθετήσει τα της ύλης, του πνεύματος και τα της ψυχής. **«Το ουδέν εν τη φύση απόλυται»**, ήταν καταλυτικό για την ζωή τους αλλά και για το επέκεινα. Είχαν συμβιβαστεί με την ζωή αλλά και με τον θάνατο και φρόντιζαν να διάγουν κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να τύχουν, μετά τον θάνατο τους, μιάς καλλίτερης και σύντομης πορείας προς το φως.

Πίστευαν ότι μετά την ολοκλήρωση του γηίνου κύκλου της ζωής των, ο έσω θεϊός σπινθήρων, δηλαδή η ψυχή τους, επιζούσε για να οδηγηθεί σε νέες ενσαρκώσεις έως την ένωση με το θεϊόν στη χώρα των μακάρων.

Τις απόψεις αυτές τις πρέσβευαν όλοι οι σοφοί – φιλόσοφοι και οι πλέον θετικοί επιστήμονες, όπως θα τους αποκαλούσαμε σήμερα.

Θα ολοκληρώσω την εργασία αυτή, αναφερόμενος στον Μέγα και διαχρονικό Ιπποκράτη τον Πατέρα της επιστημονικής ιατρικής, και που από το έργο του θα σας γίνει κατανοητό ότι αυτός ο Μέγας Έλληνας και Ιατρός, είναι ο Θεμελιωτής και Ιδρυτής της Ιατρικής Επιστήμης και ο σοβαρός ερευνητής της Αθανασίας της ψυχής και της Μετενσαρκώσεως.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ: Ο ΘΕΜΕΛΙΩΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ Ο ΣΟΒΑΡΟΣ ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΕΩΣ

(ΚΩΣ 460 – 377 ΛΑΡΙΣΑ)

Ο διαπρεπέστερος και σπουδαιότερος Ιατρός όλων των αιώνων και θεμελιωτής της επιστημονικής ιατρικής, που αναγνωρίζεται από όλες τις ιατρικές κοινότητες του κόσμου, είναι δίχως καμία αμφισβήτηση ο Ιπποκράτης, δικαίως λοιπόν αποκαλείται και **«Πατήρ της Ιατρικής»**.

Πριν ξεκινήσω την ανάπτυξη του θέματος μου, κρίνω σκόπιμο να αναφέρω ολίγα τινά για την ζωή και μοναδικό έργο του, που καταυγάζει, λαμπρύνει και καθοδηγεί την Ιατρική επιστήμη και όλους τους θεράποντας του Ασκληπιού μέχρι των ημερών μας.

Αν και είναι ένας από τους εξοχότερους άνδρας της ιστορίας, οι εξακριβωμένες πληροφορίες για την ζωή του είναι λίγες. Από την μητέρα του είχε καταγωγή από τον Ηρακλή και από τον πατέρα του από τον Ασκληπιό. Μυήθηκε στην ιατρική επιστήμη από τον ίδιο τον πατέρα του και συνέχισε τις σπουδές του στο Ασκληπιείο της ιδιαίτερας του πατρίδας, που ήταν από τα πλέον φημισμένα του αρχαίου κόσμου. Είχε επισκεφθεί την Ηπειρωτική Ελλάδα, τα Άβδηρα, την Κύζικο και πολλές άλλες πόλεις, όπου είχε την ευκαιρία να γνωρισθεί με επιφανείς άνδρες της εποχής του, όπως τον Φιλόσοφο Δημόκριτο, τον Σοφιστή Γοργία και άλλους.

Υπήρξε συγχρόνως και ένας φλογερός πατριώτης Έλληνας, αφού απέρριψε την πρόταση του βασιλέως της Περσίας Αρταξέρξη, που του προσέφερε μυθώδη αμοιβή, για να μεταβεί στην Περσία και να θεραπεύσει το στράτευμα του που αποδεκατιζόταν από μία σοβαρή επιδημία.

Σε αυτόν ανήκει η τιμή, ότι πρώτος απέρριψε και ανέτρεψε την άγνοια, την αμάθεια, τις προκαταλήψεις και τις δεισιδαιμονίες της εποχής του, που αφορούσαν τις αιτίες των ασθενειών και βάσισε την άσκηση της ιατρικής του στην λογική παρατήρηση και την έρευνα. Έτσι κατέστησε την ιατρική από αμφίβολη εμπειρική τέχνη σε αληθή ανθρωπιστική επιστήμη.

Μελετούσε επισταμένα την εμφάνιση των ασθενών και των ασθενειών τους και τηρούσε με ευλάβεια και σχολαστικότητα τα ατομικά τους μητρώα από την εκδήλωση της κάθε ασθένειας μέχρι της πλήρους θεραπείας των.

Πρώτος αυτός τόνισε την μεγάλη σημασία της Δίαιτας, του καθαρού αέρα, της γυμναστικής, των ιαματικών λουτρών και την καταλυτική επίδραση του κλίματος και του περιβάλλοντος για την υγεία του σώματος και της ψυχής, που αποτελούν πρόδρομο ακόμη και σήμερα για τις ιατρικές αντιλήψεις.

Συνοπτικά, η ιατρική θεωρία του Ιπποκράτους στηρίζεται στην μεταβολή των χυμών του σώματος, τους οποίους όρισε σε τέσσερις : **Αίμα, Βλέννα, κίτρινη και μέλανα Χολή**. Η κανονική μίξη αυτών των χυμών (**ευκρασία**) προκαλεί την υγεία, ενώ η ελαττωματική μίξη τους (**δυσκρασία**) τις διάφορες ασθένειες, που ο Ιπποκράτης τις απέδιδε στην κακή σίτιση, στις επαγγελματικές αλλοιώσεις, τον τρόπο ζωής, το κλίμα, την κληρονομική διάθεση κ.τ.λ. Τόνιζε ότι στον οργανισμό του ανθρώπου υπάρχει έμφυτος δύναμις η Φύσις, η οποία ρυθμίζει την κανονική λειτουργία των οργάνων του σώματος, η οποία αντιδρά σε περιπτώσεις διαταραχών για την επαναφορά της αρχικής τάξεως (**νούσων φύσιες ιατροί**) και έργο του ιατρού είναι να βοηθήσει την φύση για την θεραπεία του ασθενούς, φροντίζοντας η θεραπεία να μην προκαλέσει, σε καμιά περίπτωση, βλάβη στον ασθενή (**ωφελέειν εἰ μὴ βλάπτειν**), συνιστούσε δε πάντοτε την απλή ολιγοφαρμακεία.

Η σχολή του Ιπποκράτους απέρριπτε τις θρησκευτικές αιτίες των ασθενειών εγκαινιάζοντας την ορθολογιστική μελέτη του σώματος και της ψυχής.

Τα έργα υπολογίζονται από 60 έως 100 και αποτελούν την καλουμένη Ιπποκράτειο Συλλογή (**Corpus Hippocraticus**), είναι μία σειρά από Ελληνικά Ιατρικά κείμενα, που τα συγκέντρωσε τον 3^ο π.χ. αιώνα ο Μνήμων ο Αλεξανδρεύς. Σε αυτήν έχουν προστεθεί και άλλα κείμενα που χρονολογούνται από το 500 π.χ. μέχρι περίπου το 250 μ.Χ. Η αξία τους φυσικά είναι διάφορος, αλλά όλα διαπνέονται από σύγχρονο ορθολογιστικό πνεύμα και εκφράζουν την πεποίθηση του συγγραφέα ο,τι στην φύση επικρατεί τάξις, την οποία μπορεί να ανακαλύψει ο σοβαρός μελετητής ιατρός με υπομονετική έρευνα και παρατήρηση.

Ο περίφημος όρκος του Ιπποκράτους, ο οποίος χρησιμοποιείται από όλες περίπου τις ιατρικές σχολές του κόσμου, κατά την ορκωμοσία των πτυχιούχων της ιατρικής, είναι βέβαιο ότι δεν είναι έργο του Ιπποκράτη, αλλά εκφράζει το όλο του πνεύμα και την ηθική του, γράφτηκε από τους άξιους διαδόχους του περί το 200 μ.Χ.

Το τεραστίως αξίας και μεγέθους έργο του είχε επηρεασθεί από τους Ίωνες προσωκρατικούς φιλοσόφους, κυρίως από τον «σκοτεινό-λαμπρό» Ηράκλειτο, από την

Ελαστική Φιλοσοφική σχολή της Μεγάλης Ελλάδος και άλλους Έλληνες προυπήρξαντας φιλοσόφους.

Ο Ιπποκράτης απέδιδε ιδιαίτερα σημασία στην έννοια της ψυχής, την οποία θεωρούσε αναπόσπαστο μέρος του σώματος και πρωταρχική αιτία της υγειούς υπάρξεως όλων των ζώντων οργανισμών επί της γης.

Σε όλα, τα συγγράμματα - βιβλία του αναφέρεται με σεβασμό και σε βάθος, περί της Ψυχής, που προξενεί θαυμασμό και δέος σε κάθε σοβαρό ερευνητή, για τις τεράστιες γνώσεις του, την ορθή του σκέψη, για την σύνδεση της και την αλληλοεπίδραση της με το σώμα για την υγεία του ανθρώπου.

Από τα έργα του που αναφέρονται περισσότερο στο Μέγα θέμα της Ψυχής :

Περί Διαίτης

Περί Σαρκών

Περί Επιδημιών

Περί Ιερής Νούσου

Περί των εντός Παθών

Θα προσπαθήσω να σας το αναπτύξω με σεβασμό, και καθ' ένας ελεύθερος ας εξάγει τα χρήσιμα συμπεράσματα του.

Για το πώς εισέρχεται η ψυχή στο σώμα, δίχως αμφιβολίες και πλεονασμούς γράφει:

«Εσέρπει δέ ές άνθρωπον ψυχή, πυρός και ύδατος ζύγκρησιν έχουσα...». **«Περί Διαίτης**

A.7». Η ψυχή εισέρχεται - περνάει - διεισδύει από έξω και διαχέει όλο το σώμα, άρα είναι ανεξάρτητη από αυτό. Χαρακτηρίζει δηλαδή την ψυχή σαν μία αυτοτελή οντότητα που ενοικεί στο σώμα που έχει επιλέξει να εγκατασταθεί.

Κατά τον Ιπποκράτη, η αληθής έννοια του Πυρός και του Ύδατος, δεν είναι τα ομώνυμα υλικά στοιχεία, αλλά ανάγονται στην καθολική θεία ουσία που πληρεί όλο το σύμπαν και είναι τα αείζωα Πύρ και Ύδωρ.

« Τό θερμότατον και ισχυρότατον πύρ, όπερ πάντων επικρατέεται, διέπον άπαντα κατά φύσιν, αίϊωτον και όψει και ψαύσει, έν τούτω ψυχή, νόος, φρόνησις, αύξησις, κίνησις, μείωσις, διάλλαξις ύπνος, εγρήγορσις, τούτο διά παντός κυβερνά, και τάδε καί εκείνα, ουδέποτε ατρεμίζον...» **«Περί Διαίτης A. 10»**. (Το θερμότατο και ισχυρότατο πύρ, το οποίο κυριαρχεί σε όλα και τα διέπει σύμφωνα με την φύση του το καθ' ένα, είναι ασύλληπτο και

από την όραση και από την αφή. Μέσα σ' αυτό υπάρχει η ψυχή, ο νους, η φρόνηση, η ανάπτυξη, η κίνηση, η μείωση, η εναλλαγή, ο ύπνος, η εγρήγορση. Αυτό κυβερνά τα πάντα, διέρχεται μέσα από όλα και αυτά και εκείνα (γήινα και ουράνια), δίχως να πέφτει ποτέ σε αδράνεια).

Στο κεφάλαιο «**Περί Σαρκών 2**» συμπληρώνει: «Δοκέοι δέ μοι ό καλέομεν θερμόν, αθάνατον τε είναι καί νοεείν πάντα ορήν καί ακούειν καί ειδέναι πάντα εόντα τε καί εσόμενα ...». (Κατά την γνώμη μου αυτό που ονομάζουμε θερμό, είναι αθάνατο και νοεί τα πάντα, και βλέπει και ακούει και γνωρίζει τα πάντα, όσα υπάρχουν και όσα θα υπάρξουν...).

Σ' αυτό το κεφάλαιο εκφράζει την βεβαία γνώμη του ότι, από αυτό το θερμόν προέρχεται και η ψυχή του ανθρώπου, που όπως και αυτό, κατέχει όλα τα χαρακτηριστικά και τις νοητικές ιδιότητες του, είναι δηλαδή αναπόσπαστο μέρος της θείας ψυχής, που ενοικεί μέσα στο σώμα ανεξάρτητη μεν αλλά σε επικοινωνία με το συμπαντικό θερμόν διά της αναπνοής. Και τονίζει με έμφαση, ότι κατέχει όχι μόνον τα παρόντα αλλά και τα μέλλοντα. Αυτή είναι ακόμη μία επιβεβαίωση της θειικής προελεύσεως της, διότι τα μέλλοντα μπορούν να τα γνωρίζουν μόνον οι Θεοί.

Επίσης το δεύτερο ψυχικό στοιχείο το υγρόν, εκπροσωπεί την αντίθετη υλική δύναμη της θερμής, που επιδρούν και οι δύο στο σώμα κάθε οντότητας. Η ψυχή έχει την ικανότητα – ενέργεια να τηρεί το μέτρο και να εξισορροπεί αρμονικά αυτές τις αντιθετικές δυνάμεις, ώστε να λειτουργούν ομαλά οι νοητικές και αισθητικές διεργασίες σε κάθε ανεξάρτητη οντότητα.

«Εσέρπει εις άπαν ζώνον, ό τι περ αναπνέει... **«Π. Διαιτής Α.25»**. Όλα τα έμβια όντα κατά τον Ιπποκράτη, που αναπνέουν έχουν ψυχή. Η βεβαιώτης της υπάρξεως της ψυχής και η σχέσις της με την αναπνοή δεν είναι τυχαία, με την αναπνοή ο οργανισμός δεν τροφοδοτείται μόνο με το απαραίτητο οξυγόνο, αλλά και με το πέμπτο στοιχείο των προγόνων μας τον **«Αιθέρα»**, που τα τελευταία χρόνια αναγνώρισαν την ύπαρξιν του οι σύγχρονοι αστροφυσικοί και τον ταυτίζουν με τα Νετρίνα, της πρωταρχικής σχάσεως του κοσμολογικού **Ορφικού Ωού !**

Οι ακολουθούντες τις ανατολικές δοξασίες τον αποκαλούν " Πράνα". Αυτό τροφοδοτεί, αναζωογονεί και ενισχύει την ψυχή, με τρόπο, που οι σύγχρονοι επιστήμονες, όλων των κλάδων, δεν μπορούν να ερμηνεύσουν με κάποια βεβαιότητα.

Ο Ιπποκράτης διαχωρίζει με απόλυτη βεβαιότητα, όπως και η πλειονότης των Μετασωκρατικών Φιλοσόφων, την ψυχή από το σώμα γράφοντας « Η μέν ψυχή τώ αυτό πάσι τοίς εμψύχοισι, τό δέ σώμα διαφέρει εκάστου... **«Π. Διαιτής Α, 28»**. Εδώ δηλώνει κατηγορηματικά και με σαφήνεια ότι, σε όλα τα σώματα ενοικεί η ψυχή που έχει

την ίδια φύσι, διότι έχει θεϊκή προέλευση και έχει εντελώς διαφορετική αποστολή και ιδιότητες από εκείνες του σώματος. Και συνεχίζει, «Ψυχή μὲν οὖν αἰεὶ ὁμοίη καὶ ἓν μείζονι καὶ ἓν ελάσσονι, οὐ γὰρ αλλοιούται οὔτε διὰ φύειν οὔτε διὰ ἀνάγκην...».

(Λοιπὸν ἡ ψυχὴ εἶναι πάντοτε ὅμοια καὶ στο μεγαλύτερο καὶ στο μικρότερο ὄν, γιατί δεν αλλοιώνεται ἀπὸ καμιά φυσικὴ ἐπίδραση οὔτε ἀπὸ καμιά ἀνάγκη...).

Ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ εἶναι μέρος τῆς θείας συμπαντικῆς ψυχῆς εἶναι ἀναλλοίωτη καὶ κατὰ συνέπειαν δεν μπορεῖ νὰ πάσχει καὶ νὰ ἀσθενεῖ, ἀρα ὁ σύγχρονος ὅρος τῆς ψυχοπαθολογίας καὶ τῶν ψυχικῶν ἀσθενειῶν δεν υφίστανται γιὰ τὸν Πατέρα τῆς Ἰατρικῆς.

Ὁ Ἱπποκράτης δηλώνει κατηγορηματικὰ, ὅτι ἡ ψυχὴ δεν πάσχει καὶ δεν υφίσταται καμιά αλλοίωση ἀπὸ καμιά αἰτία καὶ ἀπὸ κανέναν. Ἄρα δεν ἀσθενεῖ καὶ οὔτε νοσεῖ, διότι εἶναι ἀναλλοίωτο στοιχεῖο προερχόμενο ἀπὸ τὴν μία καὶ μοναδικὴ ἀρχικὴ θεῖα αἰτία.

Στο ἔργο του «**Περὶ ἱερῆς νόσου**», ὁ Ἱπποκράτης δεν δέχεται καὶ ἀνατρέπει τὶς ἀποκαλούμενες σήμερα ψυχικὲς ἀσθένειες, που οφείλονται πάντα κατὰ τὸν Ἱπποκράτη, στὴν μὴ ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου, ὅταν αὐτὸς ἀσθενεῖ ἢ ἔχει υποστεί κάποιον ἀτύχημα, τότε ὁ ἄνθρωπος κατέχεται ἀπὸ φοβίες, μανίες, παραλογισμούς, ἀκραεῖς σκέψεις, ψευδεῖς εἰκόνες κ.λ.π. Ἐνῶ ἀντίθετα ὅταν ὁ ἐγκέφαλος εἶναι υγιεῖς, τὰ ἄτομα εἶναι λογικά, ἡρεμα καὶ λειτουργοῦν ἀρμονικά καὶ φυσιολογικά. Μήπως θὰ ἔπρεπε ἡ σύγχρονη ψυχολογία καὶ ἡ ψυχοπαθολογία νὰ ἀνατρέξουν στὰ ἔργα του καὶ στὶς Ἱπποκρατικὲς υποθήκες, νὰ τὶς προσεγγίσουν ὀρθὰ καὶ νὰ ἀναθεωρήσουν πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ που διδάσκουν καὶ ἐφαρμόζουν, γιὰ νὰ ἐπανέλθει ἡ ψυχικὴ υγεία στὸν ταλαίπωρο κόσμον μας, ἐγκαταλείποντας τὶς μοντέρνες καὶ αυθαίρετες υπερβάσεις τους;

Στο ἔργο του (**Περὶ Διαιτήσης Δ' 86**), σχετικὰ με τὴν αὐτοτέλεια καὶ τὴν ἀνεξαρτησία τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα γράφει: «Περὶ δὲ τῶν τεκμηρίων τῶν ἓν τοῖσιν ὕπνοισιν ὅστις ὀρθῶς ἐγνώκεν, μεγάλην ἔχοντα δύναμιν ἐυρήσει πρὸς ἅπαντα. Ἡ γὰρ ψυχὴ ἐγρηγοροῦσι μὲν τῷ σῶματι υπηρετοῦσα, ἐπὶ πολλὰ μεριζομένη, οὐ γίνεταὶ αὐτῆς ἐωυτῆς, ἀλλ' ἀποδιδῶσιν τὴν μέρος ἐκάστου τοῦ σώματος, ἀκοὴ ὄψει, ὄψει, ψαύσει, ὁδοιπορίῃ, πρήξει παντός τοῦ σώματος, αὐτὴ δ' ἐωυτῆς ἢ διάνοια οὐ γίνεται...». (Σχετικὰ με τὰ τεκμήρια κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὕπνου, ὅποιος τὰ ἔχει γνωρίσει ὀρθῶς, θὰ διαπιστώσει ὅτι ἔχουν μεγάλη δύναμη γιὰ ὅλα τὰ πράγματα. Γιατί ὅταν τὸ σῶμα βρίσκεται σὲ ἐγρήγορση, ἡ ψυχὴ δεν ἀνήκει στὸν ἑαυτὸν τῆς, ἀλλὰ εἶναι κατανεμημένη σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος που τὰ υπηρετεῖ γιὰ νὰ λειτουργοῦν, τὴν ἀκοή, τὴν ὄραση, τὴν ἀφή, στὴν ὁδοιπορία, σὲ ὅλες τὶς ἐνέργειες τοῦ σώματος, αὐτὴ δεν ἀσχολεῖται με τὸν ἑαυτὸν τῆς. Ὅταν ὅμως τὸ σῶμα ἠρεμίσει (βρίσκεται σὲ ὕπνον) ἡ ψυχὴ κινεῖται καὶ συρομένη ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ μέρη τοῦ σώματος διοικεῖ τὸν δίκον οἶκον καὶ ἐπιτελεῖ μόνῃ τῆς ὅλες τὶς πράξεις τοῦ σώματος.

Όταν το σώμα ησυχάσει – κοιμάται και δεν αισθάνεται, η ψυχή βρίσκεται σε εγρήγορση μαθαίνει, βλέπει τα ορατά, ακούει τα ακουόμενα, βαδίζει, αγγίζει, λυπάται, θυμάται, γιατί βρίσκεται σε μικρό χώρο, όσες είναι οι λειτουργίες του σώματος και της ψυχής, όλα αυτά τα πράττει η ψυχή κατά την διάρκεια του ύπνου. Όποιος λοιπόν γνωρίζει να τα κρίνει αυτά σωστά, κατέχει μεγάλο μέρος της σοφίας).

Εδώ δηλώνει ότι όλες οι λειτουργίες του σώματος επιτυγχάνονται με την ψυχική ενέργεια. Δηλαδή όπως κάθε κινητήρας και τα εξαρτήματα του χρειάζονται ενέργεια για να λειτουργήσουν, έτσι και τα έμβια όντα, για να λειτουργήσουν απαιτείται ψυχική ενέργεια. Κατά την διάρκεια όμως του ύπνου, η ψυχή αποδεσμεύεται σε μεγάλο μέρος της από το σώμα και εξέρχεται από αυτό, κινείται στο κοσμικό σύμπαν, όπου βλέπει και ακούει και μαθαίνει πράγματα, που είναι αδύνατο να τα προσεγγίσει μέσα στο σώμα. Και τονίζει με έμφαση ότι, όποιος γνωρίζει να κρίνει σωστά αυτά (τα αναφερόμενα) κατέχει μεγάλο μέρος της αληθούς σοφίας.

Το πόσο επηρεασμένος είναι από τον Μεγάλο Ίωνα Φιλόσοφο Ηράκλειτο το ανιχνεύουμε στο έργο του **«Περί επιδημιών κεφ. ΣΤ»**. «Ανθρώπου ψυχή αιεί φύεται μέχρι θανάτου». (Η ψυχή πάντοτε φυτρώνει – έχει τις ρίζες της μέσα στο σώμα, άρα εξελισσομένης της ψυχής αναπτύσσεται και το σώμα, προσδίδοντας σ' αυτό τα δικά της χαρακτηριστικά, διότι ενοικεί σ' αυτό και το καθοδηγεί). Στην συνέχεια αναφέρει την εκπύρωση της ψυχής, ήτοι την αποκόλληση της από το σώμα και την επιστροφή της στο ομογενές ουράνιον πύρ, τότε το σώμα χάνει τελείως τι ιδιόν του θερμόν και επέρχεται ο θάνατος του. Άρα θάνατος κατά τον Ιπποκράτη είναι ο αποχωρισμός της ψυχής από τα σώμα.

Στο έργο του **«Περί τών Εντός Παθών»**, προεκτείνει τις σκέψεις του σ' ένα άλλο σπουδαίο κεφάλαιο, στον αιφνίδιο θάνατο «...εξαπίνης αφήκεν την ψυχήν». Εδώ εξετάζει τις περιπτώσεις των βιαίων θανάτων, δηλαδή της αποτόμου διακοπής της συνδέσεως της ψυχής από το σώμα. Και σε αυτό το απόσπασμα δηλώνει ότι, όταν η ψυχή εγκαταλείπει το σώμα και με βίαιο τρόπο, τότε πάλι επέρχεται ο θάνατος.

Για το μέλλον της ψυχής, μετά την αποχώρηση της από το σώμα γράφει στο **«Περί Διαιτήσ Α.6»**, «Προσίζει γάρ σύμφορον τώ ασυμφόρω, τό δέ ασύμφορον πολεμεί καί μάχεται καί διαλλάσσει άπ' αλλήλων. Διά τούτο ανθρώπου ψυχή εν ανθρώπω αυξάνεται, εν άλλω δέ ουδένι, καί τών άλλων ζώων τών μεγάλων ωσαύτως». (Διότι το όμοιο στην μορφή ταιριάζει με το όμοιο του, ενώ το ανόμοιο πολεμεί και αντιμάχεται και διαχωρίζει τα μεταξύ τους στοιχεία. Για αυτό η ψυχή του ανθρώπου αυξάνεται μόνον μέσα σε άνθρωπο και σε κανένα άλλο ζώον. Το ίδιο συμβαίνει και στα άλλα μεγάλα ζώα). Εδώ υπονοεί τον διαχωρισμό και την εξελικτική πορεία των ειδών, με

κορωνίδα τον άνθρωπο και ότι τα όμοια στοιχεία του σώματος και της ψυχής αποτελούν μία ενιαία οντότητα. Και το μεν σώμα επειδή είναι φθαρτό, διαλύεται εις τα εξων συνετέθει, η δε ψυχή επειδή είναι αθάνατος και εξελισσομένη, θα επιλέξει και θα ενοικήσει σε κάποιο άλλο ομοιόμορφο, δηλαδή ανθρώπινο σώμα. Εδώ δέχεται καθαρά, την μετενσάρκωση της ανθρωπίνης ψυχής, απορρίπτοντας την δυνατότητα της μεταβάσεως της ψυχής του ανθρώπου σε άλλο ζώο ή σε φυτό. Ενώ πολλοί άλλοι μετασωκρατικοί κυρίως φιλόσοφοι, δέχονται την μετεμψύχωση, που δίδει την δυνατότητα στην ψυχή να ενοικήσει σε οποιοδήποτε σώμα ανθρώπου, ζώου ή και φυτού.

Μετά τα αναπτυχθέντα με απόλυτο σεβασμό στα κείμενα του Μεγάλου Πατέρα της Ιατρικής Ιπποκράτη, γίνεται κατανοητό σε όλους μας, η μεγάλη προσφορά του ανά τους αιώνες στην ανθρωπότητα. Ας ενσκήψουν λοιπόν οι Έλληνες Θεράποντες του Ασκληπιού με ζήλο και ας μελετήσουν το τεράστιο έργο του, γιατί αυτοί έχουν το μοναδικό προνόμιο να κατανοούν την θεία γλώσσα του Ιπποκράτους, έτσι πολλά έχουν να ωφεληθούν οι ίδιοι, αλλά και θα προσφέρουν στην παγκόσμια κοινότητα τεράστιες υπηρεσίες.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΑΡΑΣ

